

ПРЕГЛЕД НА ЛИТЕРАТУРА

УДК: 007:004]:528(075.8)(049.3)

ГЕОГРАФСКИ ИНФОРМАЦИСКИ СИСТЕМИ

Благоја Маркоски, 2011

Во октомври 2011 година, од печат излезе универзитетскиот учебник „Географски информациски системи“. Автор на учебникот е д-р Благоја Маркоски, редовен професор на Институтот за географија - ПМФ, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Учебникот „Географски информациски системи“ е одобрен од страна на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје како основен учебник, наменет пред сè за студентите запишани на студиумот по географија, односно насоките: географски информациски системи, демографија, туризам, физичка географија и наставната насока. Изработен е во согласност со актуелните студиски програми на наведените насоки.

Учебникот на студентите им овозможува комплетен увид во научната методологија и користената технологија во проектирањето, изработката, дизајнот, сè до потполната функционалност на конкретен географски информациски систем.

Концепциски, учебникот е поделен на два главни дела, т.е. теориски аспекти на географските информациски системи и апликативни аспекти на географските информациски системи.

Првиот дел на учебникот овозможува спознавање на теориските аспекти на географските информациски системи, што е всушност неопходна база на информации за влез на читателот во апликативниот дел. Во овој дел разработени се предметот, проблемот, методите, принципите, значењето и примената на географските информациски системи.

Даден е преглед на развојот на географските информациски системи, како и поврзаноста со другите науки, со посебен осврт на картографијата, гео-

Слика 1: Корица на универзитетскиот учебник „Географски информациски системи“.

графијата, информатиката и статистиката. Потенцирани се неопходните човечки и технички ресурси и главните елементи во изработката. Голем простор е посветен на концепциите на географските информации и просторните методи, каде станува збор за географските и негеографските информации, ентитети/атрибути, типови и категории на податоците, просторните одлики на информациите, координатните системи и картографските проекции, концепциските модели, претставувањето на географските информации и функционалноста на ГИС.

Вториот дел го воведува читателот во апликативните аспекти на географските информациски системи. Авторот најнапред на читателот му ги претставува предусловите за развој и изработка на географските информациски системи како: техничките (хардвер и софтвер), неопходниот кадар, изворите на различните податоци и за заинтересираните корисници. Во едно од поглавјата на едноставен и разбирлив начин на читателот му е претставен процесот на изработка на географските информациски системи, односно картографската подготовка, базитете на податоци, интеракцијата меѓу географските и негеографските податоци, заклучно со потполното функционирање на ГИС. Она што учебникот го издвојува од другите учебници од оваа проблематика е неговата практичност. Желбата на авторот за несебично пренесување на стекнатите знаења и искуства на студентите е преточена во поглавјето во кое станува збор за практичната примена на софтверскиот пакет Auto DESK MAP во изработката на ГИС. Во него читателите можат да се запознаат со основните функции на софтверот, креирањето на дигиталните карти, топологиите, специјалните и географските анализи. Во последното поглавје станува збор за искористувањето на ГИС-апликациите, односно ГИС анализите, барањата, доработката на картографските цртежи и тиражното печатење. Големиот број термини со кои студентите прв пат се сретнуваат се објаснети во термилошкиот речник на крајот од учебникот.

Од технички аспект учебникот е одлично дизајниран, со модерна корица, на 234 страни, во B5 формат (250 x 176 mm), со голем број фотографии, табели и шематски прикази.

Иако првично наменет за студентите на студиумот по географија, учебникот нуди теориски и практични информации корисни и за студентите од другите научни дисциплини во кои е аплициран ГИС, а може да им разјасни многу дилеми и на лицата кои се или ќе бидат корисници на географските информациски системи во разните институции, компании и сл.

Свемир Горин

ТЕРЕНСКА НАСТАВА-ПРИРАЧНИК ПО ГЕОГРАФИЈА**Никола В. Димитров, Благоја Маркоски, 2011**

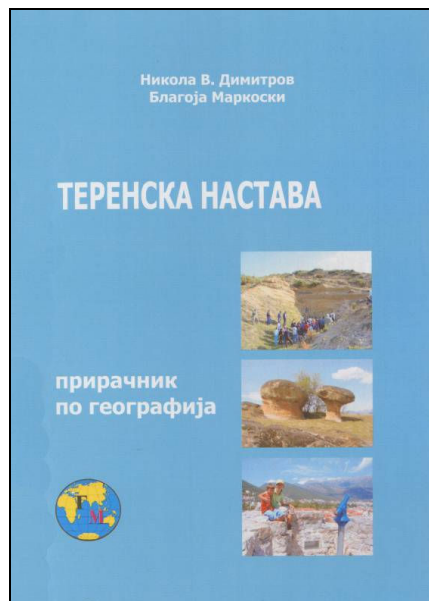
Во септември 2011 година, од печат излезе прирачникот по географија „Теренска настава“. Автори на учебникот се универзитетските професори д-р Никола В. Димитров, доцент на Факултетот за бизнис и логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ и проф. д-р Благоја Маркоски, редовен професор на Институтот за географија - ПМФ, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Издавач на прирачникот е ГЕОМАП од Скопје.

Ова е прв прирачник кој во целост ги запознава и води наставниците по географија, во теориските и во практичните вештини на процесот на изведување на теренските настани, од првичната идеја, преку планирањето, изведувањето, се до сумирање на постигнатите резултати на теренската настава.

Прирачникот концепциски е поделен на два дела, општ и посебен дел. Првиот дел дава корисни информации за дидактичко-методолошкиот пристап во организирањето на теренската настава. Притоа корисниците можат да се стекнат со сознанија за: поимот, целите, предметот, принципите, методите, стратегиите, техниките, корелацијата, стручното обликување и поделбата на теренската настава. Со цел да им се доближи тематиката на корисниците авторите во вториот дел на едноставен и разбирлив стил на пишување даваат разни практични примери. Во вториот дел, читателите можат да стекнат сознанија за примери на теренска настава за ориентација во географскиот простор, примери на теренска настава според должината на реализација, комплексноста и поливалентноста.

Од технички аспект, прирачникот е одлично технички дизајниран, со 114 страници, голем број фотографии, табели, шематски прикази, прашалници и прилози. Дека авторите се грижеле за сите детали, зборува и форматот А5 (210 x 148 mm) кој е погоден за носење во теренски услови.

Иако прирачникот е наменет за наставниците по географија од основно и од средно образование, корисни информации можат да добијат и наставниците од другите дисциплини, но и љубителите на природата, особено во делот посветен на ориентацијата во географскиот простор.

Слика 1: Корица на прирачникот по географија „Теренска настава“.

Свемир Горин

УДК: 911.3:338.45(075.8) (049.3)

ИНДУСТРИСКА ГЕОГРАФИЈА **Билјана Апостоловска – Тошевска (2011)**

Неодамна излезе од печат рецензираната скрипта под наслов „Индустриска географија“ од авторот доц. д-р Билјана Апостоловска-Тошевска.

Книгата содржински е обликувана во осум поглавја. Првото поглавје е посветено на Основните карактеристики на индустриската географија, каде се прикажани развојот, предметот, целите и задачите на оваа научна област, поделбата според предметот на истражување, односот кон останатите науки како и одредени постапки на истражување и обработка на податоците во индустриската географија. „Основни карактеристики на индустријата“ е насловот на втората глава од ракописот каде се акцентирани главните особини на индустријата како основа за нејзино дефинирање, нејзинта поделба, индустриските револуции. Третата глава под наслов „Локација на индустријата“ е посветена на некои од теориите за локација на индустријата, локационите фактори, локационите барања на поедини индустриски гранки, како и на поврзаноста меѓу нив. Четвртата глава се однесува на дефинирањето на индустријализацијата, факторите од кои зависи нејзиниот интензитет, организацискиот и просторниот облик на индустријализацијата и степенот на индустријализација. Петтата глава ја третира индустријата во просторната структура на градот и сите специфичности што произлегуваат при нејзино лоцирање во различни градови во зависност од видот на индустријата и карактеристиките на градот и општеството во кој тој се развива. Шестата глава под наслов „Енергетски извори“ дава регионален преглед на разместеноста на енергетските извори како сегмент од индустријата и како движечка сила на останатиот вид индустрија. Седмата глава се однесува на распространетоста и експлоатација на рудните и на минералните ресурси, поточно го опфаќа екстрактивниот дел од индустријата, додека осмата глава под наслов „Преработувачка индустрија“ се осврнува врз девет индустриски гранки и нивните подгранки, користејќи податоци од 2008 и 2009 година. Дадена е регионалната разместеност на индустриските гранки, нивните структурни и производствени карактеристики.

На крајот на ракописот е даден „Прилог“ кој се состои од два анкетни листа, каде се посочува на некои од начините на истражување во индустриската географија.

Содржините иако првенствено се наменети за студентите по географија, според структурата на материјалот и според стилот на кој се напишани, тие имаат многу поширока примена.

Текстот е презентирани на 170 страни во Б⁵ формат и е влезен во СРП каталогизацијата на НУБ под ISBN 978-9989-668-87-6.

Мирјанка Мацевиќ

УДК: 911.2/3(497.7)(075.8)(049.3)

ГЕОГРАФИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА **Александар Стојмилов (2011)**

На задоволство на географската и на пошироката читателска публика неодамна излезе од печат книгата под наслов *Географија на Република Македонија* од авторот, проф. д-р Александар Стојмилов.

Трудот е резултат на долгогодишните истражувања и сублимирање на материјали и на сознанија на авторот и воедно на изведување на наставата од истоимениот предмет на Институтот за географија при Природно-математичкиот Факултет во Скопје.

Материјалот е изложен во три тематски дела: *физичко-географски, социо-географски и економско-географски дел.*

Во *Физичко-географскиот дел* во согласност со географска методологија се прикажани физичко-географските одлики на Македонија. Првото поглавје се однесува на: името, географската положба, границите и големината на Република Македонија. Во второто поглавје е разработена сложената геолошка градба на одделни простори во нашата земја. Третото поглавје се однесува на тектонската еволуција и во него се презентирани сознанијата за тектонскиот склоп, кои се основа за разработка на Сеизмичките карактеристики во четвртото поглавје. На релјефот и на неговите карактеристики е посветено петтото поглавје, кое воедно зазема најголем простор од содржините во првиот тематски дел од учебникот. Во следното поглавје се прикажани климатските фактори, климатските елементи и климатски типови, кои се јавуваат во Република Македонија, а седмото поглавје се осврнува на хидрографијата на просторот. Не помалку се разработени и биогеографските карактеристики во осмото поглавје, додека последното поглавје од физичко-географската тематска целина се осврнува на педолошките карактеристики.

Социо-географскиот дел се состои од две поглавја: население и населби.

Поглавјето посветено на населението содржи материјали што го прикажуваат населувањето на територијата на Македонија и етногенетските процеси во минатото. Подетално се разработени демографските карактеристики на населението во Република Македонија, а посебно внимание е посветено и на миграциските движења од и кон нашата земја. Развотокот и поделбата на населбите со низа специфики на градските и на селските населби се прикажани во второто поглавје од оваа тематска целина.

Економско-географската целина, како трет дел од книгата, ги прикажува карактеристиките на: земјоделството, шумарството, индустријата и рударството, занаетчиството и градежништвото, сообраќајот, трговијата и туризмот на Република Македонија. На овој начин авторот дава комплетна слика за економско-географските карактеристики на просторот на Република Македонија и се повикува на современи податоци и сознанија за конкретните економско-географски појави и процеси во нашата земја.

Книгата иако првенствено е наменета за студентите по географија, според содржините, рафинираниот стил на презентирање на материјалот, бројните графички прилози и современи податоци, таа може да им послужи и на сите оние што сакаат да ги надградат своите знаења за Македонија и да добијат комплетна слика за нејзините географски одлики. Истовремено оваа книга е корисно четиво за сите наставници и професори по географија, кои од изложената материја можат да користат сознанија за полесно организирање на наставата по географија во сите степени на образованието.

Содржините на книгата се презентирани на 566 страни, со тврд подврз и богата фактографска документација од 45 тематски карти, 139 табели, 125 фотографии и 22 графикони и скици. Книгата е испечатена во тираж од 300 примероци и со CIP- каталогизацијата на НУБ е заведена под ISBN 978-608-4593-26-3.

Билјана Апостоловска -Тошевска